

Το ΑΚΕΛ μπροστά στο Μνημόνιο: μια αριστερή διακυβέρνηση σε πορεία υποχωρήσεων, απογοητεύσεων και δακρύων. (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβρη του 2012 στην ηλεκτρονική σελίδα της Επιτροπής για μια Ριζοσπαστική Αριστερή Συσπείρωση (ΕΡΑΣ).

Περιεχόμενο

14 Δεκ 2012

Το ΑΚΕΛ μπροστά στο Μνημόνιο: μια αριστερή διακυβέρνηση σε πορεία υποχωρήσεων, απογοητεύσεων και δακρύων. Του Χρήστου Τσέλιου

Η τελική συμφωνία κυβέρνησης - τρόικας σχετικά με τους όρους δανεισμού της κυπριακής δημοκρατίας για την κάλυψη των αναγκών ανακεφαλαιοποίησης των κυπριακών τραπεζών και του δημοσιονομικού ελλείμματος της κυβέρνησης, σήμανε και τους τίτλους τέλους ενός συνεχιζόμενου δράματος εβδομάδων για την επιτυχή ή μη κατάληξη των διαπραγματεύσεων.

Σε συνθήκες κορύφωσης της πολιτικής πίεσης από το σύνολο του υπόλοιπου πολιτικού φάσματος προς το ΑΚΕΛ και μια ενορχηστρωμένη από τα ΜΜΕ και την ντόπια οικονομική ολιγαρχία καλλιέργεια ενός ασφυκτικού κλίματος μιας αιωρούμενης απειλής άτακτης και γενικευμένης χρεοκοπίας του κυπριακού κράτους, η κυβέρνηση Χριστόφια ακολουθεί και αυτή με τη σειρά της ένα γνώριμο, αν και καταστροφικό για την κοινωνία δρόμο.

Όπως και όλες οι υπόλοιπες κυβερνήσεις του ευρωπαϊκού νότου, η κυβέρνηση Χριστόφια καλείται να απαντήσει στο πρόβλημα διαχείρισης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης -όπως αυτή εξελίσσεται τα τελευταία 4 χρόνια, αλλά και ξεδιπλώνεται πάνω στις επιμέρους ιδιαιτερότητες της οικονομίας κάθε χώρας- ακολουθώντας πιστά το δόγμα μιας οικουμενικά κυρίαρχης νεοφιλελεύθερης διακυβέρνησης που προστάζει τη μεταφορά του βάρους της κρίσης στην κοινωνία και πρωτίστως στον κόσμο της μισθωτής εργασίας.

Το τι θα επακολουθήσει είναι λίγο πολύ αναμενόμενο. Η αναχρηματοδότηση των τραπεζών με χρήματα των φορολογουμένων θα εξαϋλωθεί αυτομάτως ως λογιστικό υπόλοιπο. Διοχέτευση ρευστού από τις τράπεζες προς την αγορά ασφαλώς και δεν θα υπάρξει (αυτά είναι παραμύθια για μικρά παιδιά ..), ενώ απεναντίας η εφαρμογή του μνημονίου μαζί με την περιστολή δημόσιων επενδύσεων και κοινωνικών δαπανών θα σημάνει τον εγκλωβισμό της κυπριακής οικονομίας σε ένα καθοδικό σπινάλ ύφεσης όπου η αναμενόμενη νέα κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας θα διευρύνει τα δημόσια ελλείμματα θα εντείνει τον οικονομικό ανταγωνισμό και την συγκεντροποίηση

κεφαλαίων, ενώ παράλληλα θα επιταχύνει την απόσυρση κεφαλαίων από παραγωγικές επενδύσεις προς το σταθερό χρηματοπιστωτικό περιβάλλον άλλων φορολογικών παραδείσων. Τι θα μείνει πίσω λοιπόν;

Πολύ πριν από την τελική νομοθετική ρύθμιση της συμφωνίας της κυβέρνησης με την τρόικα από την πρώτη κιόλας στιγμή που έγινε αντιληπτή η έκθεση της κυπριακής οικονομίας στην παγκόσμια χρηματιστηριακή κρίση, είδαμε τους “αόρατους” μηχανισμούς αυτορύθμισης της ελεύθερης αγοράς να λειτουργούν μέσα στο νέο οικονομικό περιβάλλον του νησιού. Η διεύρυνση της ανεργίας, η ολοένα και μεγαλύτερη πίεση στους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες για μειώσεις μισθών, απλήρωτη υπερωριακή εργασία, κατάργηση του 13ου και της ΑΤΑ, περιστολή εργατικών δικαιωμάτων και των ευρύτερων συλλογικών ρυθμίσεων έλαβε χώρα για την τεράστια πλειοψηφία των μισθωτών εργαζόμενων (που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα) πολύ πριν από οποιαδήποτε συμφωνία της κυβέρνησης με την τρόικα. Οι διαπραγματεύσεις που ακολούθησαν μεταξύ των λεγόμενων κοινωνικών εταίρων, και ιδίως μεταξύ των συντεχνιών και του κράτους για την τελική διαμόρφωση των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων, ήρθαν για να επικυρώσουν την έκταση των αλλαγών που είχαν ήδη λάβει χώρα μέσα στην κυπριακή αγορά εργασίας, δίνοντας με ένα συμβολικό τρόπο το μήνυμα ενός νέου συσχετισμού κοινωνικών δυνάμεων που μόλις είχε διαμορφωθεί.

Και όλα αυτά, κυριολεκτικά κάτω από τη μύτη μιας αριστερής κυβέρνησης που με κάθε ευκαιρία διακηρύσσει τη στοχοπροσήλωσή της στα συμφέροντα του εργαζόμενου λαού, ως ειδοποιό διαφορά του δικού της πολιτικού προσανατολισμού έναντι όλων των υπόλοιπων κομμάτων.

Είναι όμως έτσι τα πράγματα ή μήπως και μεις παρασυρθήκαμε για μια στιγμή από την επικοινωνιακή πολιτική του ΑΚΕΛ; Για να απολογίσουμε τη στάση του ΑΚΕΛ μπροστά σε αυτήν την οικονομική κρίση θα ήταν ίσως καλύτερα εάν φέρναμε στο νου μας μια δύο χαρακτηριστικές αποκρίσεις του κόμματος μέσα σε αυτήν περίοδο.

Να θυμίσουμε καταρχήν πως για μια μεγάλη περίοδο από τη στιγμή που άρχισε να γίνεται λόγος για την έκθεση των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό χρέος, το ΑΚΕΛ, από τη θέση της κυβέρνησης, δεν φρόντιζε για τίποτα άλλο παρά για να καθησυχάζει τον εργαζόμενο κόσμο της Κύπρου για την θωράκιση της κυπριακής οικονομίας, τη δυνατότητα του κράτους να εγγυηθεί την επανασταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, την ιδιομορφία της περίπτωσης της Κύπρου από την περίπτωση της Ελλάδος (και επομένως την αποσύνδεση του κυπριακού προβλήματος από την παγκόσμια καπιταλιστική κρίση) και την αισιοδοξία του για το αποτέλεσμα των κυοφορούμενων ευρωπαϊκών διαπραγματεύσεων που θα ρύθμιζαν συνολικά την κρίση χρέους.

Αυτό που θα έπρεπε να προβληματίζει κάθε αριστερό και αριστερή συντρόφισσα, εντός και εκτός ΑΚΕΛ, στις τοποθετήσεις του ΑΚΕΛ εκείνη την εποχή, δεν ήταν μόνο μια μονοδιάστατη και επικοινωνιακού τύπου διαχείριση της κρίσης (δηλώσεις για τον καθησυχασμό δήθεν των διεθνών αγορών, την τόνωση της αυτοπεποίθησης της εγχώριας αγοράς και άλλα τέτοια φαιδρά), όσο η απουσία μιας οποιασδήποτε σύνδεσης της ασκούμενης κυβερνητικής πολιτικής με την προσπάθεια θωράκισης των εργατικών και κοινωνικών κατακτήσεων του κυπριακού λαού μπροστά στα άγρια ταξικά ένστικτα της κυπριακής ολιγαρχίας, που από την μεριά της προετοίμαζε ήδη για λογαριασμό της, τους όρους έπιβολής ενός νέου κοινωνικού συμβολαίου στην κυπριακή κοινωνία.

Το ΑΚΕΛ αντί να υπερασπιστεί την εργατική τάξη και τα ευρύτερα λαϊκά στρώματα που βρέθηκαν εξ' αρχής στο στόχαστρο του κεφαλαίου (με τη δύναμη της οργάνωσής του και τη μαζικότητά του, τη δικτύωση των μαζικών οργανώσεων του μέσα στην κοινωνία, τη δράση της ΠΕΟ ως της μεγαλύτερης συντεχνίας εργαζομένων της Κύπρου, τη σύγκρουση της κυβέρνησης με την εργοδοσία, το κυνηγητό της φοροδιαφυγής, των φοροαπαλλαγών, της μαύρης και ανασφάλιστης εργασίας κτλ κτλ) προτίμησε αντ' αυτού να κυνηγάει ρώσικα δάνεια στη θάλασσα του εφησυχασμού.

Επέτρεψε για τον εαυτό του την ευκολία μιας τόσο χυδαία απλουστευτικής όσο και λανθασμένης θεώρησης της κυπριακής κρίσης. Η κρίση χρέους της χώρας παρουσιάστηκε ως λογιστική άσκηση εύρεσης του κατάλληλου δανειστή στη διαπλοκή της με ένα προεκλογικό παιχνίδι εντυπώσεων για τον ευρύτερο γεωπολιτικό προσανατολισμό της κυβέρνησης του ΑΚΕΛ έναντι των ανθυποψηφίων του.

Αντί να κατανοήσει την κρίση χρέους ως ένα μηχανισμό διεύρυνσης των περιφερειακών ανισοτήτων που γεννά ο ίδιος ο χαρακτήρας μιας ανισομερούς και συνδυασμένης ανάπτυξης των ανεπτυγμένων δυτικοευρωπαϊκών οικονομιών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, το ΑΚΕΛ προτίμησε απλώς να στοιχηματίσει σε μια τρίπλα που φαντάστηκε πως θα μπορούσε να κάνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο τέλος βέβαια -είτε η ηγεσία του κόμματος το καταλάβαινε εξ' αρχής και σκοπίμως παραπλανούσε την κυπριακή κοινή γνώμη, είτε πράγματι το αγνοούσε- η Κύπρος (παρά τη μικρή της συνεισφορά στο ευρωπαϊκό ΑΕΠ), δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση στο χάρτη μιας νέας παγκόσμιας οικονομικής αρχιτεκτονικής που θα διαμόρφωσαν οι παγκόσμιες οικονομικές ελίτ ως απάντηση στην δομική κρίση του καπιταλισμού. Η δική της μοίρα βρέθηκε σε μεγάλο βαθμό επικαθορισμένη από τους συσχετισμούς δύναμης που διαμορφώνονταν εντός της ΕΕ και το πολιτικό σχέδιο εξόδου από την κρίση που σε συντονισμό οι άρχουσες τάξεις της Ευρώπης θα υιοθετούσαν υπό την ηγεμονία των πιο δυναμικών τμημάτων του ευρωπαϊκού κεφαλαίου (συμπεριλαμβανομένου βεβαίως μερίδας του ελληνοκυπριακού κεφαλαίου). Μέσα σε αυτήν την νέα αναδιάταξη παγκόσμιων δυνάμεων, Ρωσία και ΕΕ συνέχισαν να στέκονταν από την ίδια μεριά.

Όταν λοιπόν τα μεγάλα παιχνίδια της γεωπολιτικής μάς τέλειωσαν, σειρά τότε πήρε ο πρώην τραπεζίτης, Αθ. Ορφανίδης, που ως απο μηχανής θεός, βρέθηκε στο διασταύρωμα των αντιπολιτευτικών πυρών μεταξύ ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ/ΔΗΚΟ για να χρεωθεί, λίγο πολύ, αυτός την κρίση της κυπριακής οικονομίας.

Το ΑΚΕΛ, προκειμένου να αποσιωπήσει της δικές του ευθύνες για το γεγονός πως το ίδιο παραδίδει τον κυπριακό λαό στην κόλαση των μνημονίων, θα υπερασπιστεί μια ερμηνεία της κρίσης σύμφωνα με το οποία υπεύθυνος για τον κλονισμό του οικοδομήματος επί του οποίου στηρίχθηκε η μεταπολεμική οικονομική ανάκαμψη της Κύπρου ήταν κυρίαρχα ο πρώην διοικητής της κεντρικής τράπεζας, που επιδεικνύοντας, σύμφωνα με την κυβέρνηση, μια πρωτοφανώς αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, απείλησε με τις παραλήψεις και τα λάθη του, τη βιωσιμότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου.

Με αυτόν τον τρόπο η ηγεσία του κόμματος θα επιχειρήσει να διαχωρίσει την περίπτωση της Κύπρου από την κρίση χρέους όλου του υπόλοιπου ευρωπαϊκού νότου και ακολούθως να χρεώσει τις εξελίξεις που θα ακολουθήσουν στις προσωπικές ευθύνες ενός "κακού" και "αντιεπαγγελματία" τραπεζίτη. Σύμφωνα με αυτήν την συλλογιστική, η κυπριακή κρίση είναι μάλλον το αποτέλεσμα μιας λανθασμένης και ηθικά καταδικαστέας μεν, ατυχούς παρόλα αυτά, πολιτικής των κυπριακών τραπεζών. Επακόλουθο μιας δίχως σύνεσης δίψας εγχώριων χρηματιστηριακών κύκλων για το κυνήγι υπεραποδόσεων τραπεζικών προϊόντων που πρόσφερε η διεθνής αγορά.

Με αυτό το τρόπο θεμελιώδεις επιλογές του ελληνοκυπριακού χρηματιστηριακού κεφαλαίου σχετικά με τη στρατηγική της οικονομικής του επέκτασης μια ολόκληρη προηγούμενη περίοδο θα αποσιωπηθούν. Το μοντέλο της οικονομικής ανάπτυξης των τελευταίων 30 χρόνων στην Κύπρο θα αποσυνδεθεί από τις κυρίαρχες παγκόσμια, μετά την διεθνή οικονομική κρίση του 74-75, τάσεις επαναθέρμανσης ενός νέου κύκλου επέκτασης της κερδοφορίας του κεφαλαίου βασισμένου σε μια απεριόριστη πιστωτική επέκταση και μια ολοένα και μεγαλύτερη χρηματιστικοποίηση κάθε πτυχής της οικονομίας που με την σειρά τους θα μας οδηγήσουν σε μια πρωταφανούς έκτασης

χρηματιστηριακή κερδοσκοπία -όπως εμφανίστηκε στην φούσκα της αγοράς ακινήτων και των υπεραποδόσεων ενός χαοτικού μωσαικού χρηματιστηριακών προϊόντων. Αλήθεια και αυτά ο Ορφανίδης τα έκανε;

Εάν μάλιστα πάρει κανείς στα σοβαρά τις τοποθετήσεις στελεχών του κόμματος που σποραδικά και σκόρπια έφταναν στο φώς της δημοσιότητας για το δομικό και συστημικό χαρακτήρα αυτής της κρίσης, την βαθιά και δομική κρίση αναπαραγωγής αυτού του κοινωνικού μοντέλου οργάνωσης της κοινωνίας που αναπότρεπτα και νομοτελειακά γεννά περιοδικές κρίσεις ύφεσης κάτω από το βάρος των δικών του εσωτερικών αντιφάσεων, τότε θα πρέπει κανείς να προβληματιστεί πολύ σοβαρά για τον τρόπο με τον οποίο το ΑΚΕΛ πολιτεύεται επιχειρώντας να ισορροπήσει την πολιτική και ιδεολογική του ταυτότητα με μια κυνικά ρεαλιστική διάθεση προσαρμογής εντός του συστήματος.

Η αντίφαση αυτή μπορεί να ερμηνευτεί μόνο εάν κανείς αναγνωρίσει τις συνέπειες που φέρνει για το κόμμα η διαχρονικά διακηρυγμένη στρατηγική της ηγεσίας του να προσανατολιστεί συμφιλωτικά με το αστικό πολιτικό σύστημα, αποζητώντας την ευρύτερη δυνατή συναίνεση στο εσωτερικό μέτωπο και τελικώς μια θέση στη μοιρασιά της εξουσίας όπου αυτή συγκεντρώνεται, σε κάθε βαθμίδα οργάνωσης της οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου.

Είναι αυτός ο προσανατολισμός του ΑΚΕΛ για την εξουσία -καθόλου πρωτότυπος βέβαια μέσα στην αριστερά ήδη από την εποχή του Έντουαρντ Μπέρνσταϊν και της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας του περασμένου αιώνα- που σταδιακά αποξένωσε το μεγαλύτερο κόμμα της εργατικής τάξης της Κύπρου από κάθε στρατηγική για την αλλαγή της κοινωνίας, ενώ την ίδια στιγμή περιθωριοποίησε το ειδικό πολιτικό βάρος της οργανωμένης εργατικής τάξης στο εσωτερικό του και το γενικό πολιτικό προσανατολισμό του κόμματος.

Απο κόμμα οργάνωσης της εκμεταλλεζόμενης από το κεφάλαιο εργατικής τάξης, κόμμα ιστορικά και προγραμματικά προσανατολισμένο στο αγώνα για την απαλλοτρίωση του κεφαλαίου και της αστικής τάξης, μεταμορφώθηκε σιγά σιγά σε ένα κόμμα εξουσίας, κόμμα μεταξύ άλλων και των επιχειρηματιών, που επέλεξε να διαμορφώσει εκ νέου την στρατηγική του πάνω σε μια ασταθή και παροδικά μόνο διευρυμένη κοινωνική συναίνεση, που διαμόρφωσε μια προηγούμενη ιστορική περίοδο η ίδια η καπιταλιστική κυριαρχία. Είναι με αυτό το τρόπο που κανείς μπορεί να αναγνωρίσει το συμβιβασμό του ΑΚΕΛ με την ελληνοκυπριακή αστική τάξη, την κτηματομεσιτική κερδοσκοπία, τους developers και τα real estate, και βέβαια τους τραπεζίτες - αναντικατάστατους στο ρόλο τους για το κλείσιμο ενός οικονομικού "κυκλώματος" υπεραποδόσεων σε βάρος της πλειοψηφίας όλης της υπόλοιπης κοινωνίας.

Σε αυτές λοιπόν τις συνθήκες, όπως διαμορφώνονται παγκόσμια και τοπικά, και μέσα σε μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις που δοκίμασε ο σύγχρονος ανεπτυγμένος καπιταλισμός είναι όπου καταρρέουν εκκωφαντικά διαφόρων λογής μύθευμα για το τέλος δήθεν της ιστορίας και της πάλης των τάξεων, τις δυνατότητες τάχα αυτορύθμισης της ελεύθερης αγοράς, την συμφιλίωση της εργατικής τάξης με τους δυνάστες και εκμεταλλευτές της και τις δυνατότητες ενός αριστερού κόμματος να διαχειριστεί αρμονικά και προς όφελος όλης της κοινωνίας το τιμόνι μιας καπιταλιστικής οικονομίας. Και είναι σήμερα που η αναγκαιότητα συγκρότησης των μεγαλύτερων δυνατών αντιστάσεων της κοινωνίας γίνεται όλο και επιτακτικότερη. Για να μην πληρώσει την κρίση ο λαός και να υπερασπιστεί αποφασιστικά και ενωτικά τις κοινωνικές κατακτήσεις που κέρδισε μέχρι σήμερα με την οργάνωσή του.

Για την επιτυχή όμως έκβαση αυτού του αγώνα σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, είναι επίσης αποφασιστική η αναγκαιότητα επανεπεξεργασίας ενός συλλογικού οράματος απελευθέρωσης της κοινωνίας από την δικτατορία των αγορών και του κεφαλαίου. Ενός αγώνα που θα εμπνεύσει ξανά την κοινωνία στο αγώνα για την χειραφέτησή της.

Όσοι και όσες αντιλαμβάνονται μέσα στην κυπριακή κοινωνία την επικαιρότητα αυτού του αγώνα, όσοι και όσες δεν καθησυχάζονται από τους δακρύβρεχτους λόγους συμπόνοιας και αλληλεγγύης του Χριστόφια προς τους εργαζόμενους και τις απατηλές υποσχέσεις για επανόρθωση των κοινωνικών αδικιών που διαχειρίστηκε η κυβερνώσα αριστερά του ΑΚΕΛ, θα κληθούν να διαδραματίσουν αντικειμενικά ένα πρωτοπόρο ρόλο.

Σε αυτήν την πορεία η ΕΡΑΣ φιλοδοξεί να συναντηθεί και να συνδιαμορφώσει μαζί με όσους και όσες αναζητούν μια σύγχρονη αντικαπιταλιστική αριστερά.

Χρήστος Τσέλιος

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [ΕΡΑΣ \(Ομάδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [ΑΚΕΛ](#), [Διακυβέρνηση ΑΚΕΛ 2008-2013](#), [μνημόνιο λιτότητας 2012-2013](#), [Δεκαετία 2010-2019](#), [2012](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:eras:eras_akel_mnimonio

Last update: **2025/07/15 13:46**

